

Castell de Sant Genís

Rubí

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Terrenys de can Casanoves, 08191 - RUBÍ
Emplaçament: A l'extrem d'una timba

Coordenades:

Latitud: 41.4915
Longitud: 2.01092
UTM Est (X): 417437
UTM Nord (Y): 4593793

Classificació

Número de fitxa: 08184-11
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval
Segle: X - XIII
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Per la seva pròpia natura de patrimoni que es troba sota terra presenta un alt grau de fragilitat davant els projectes urbanístics, així com un alt grau d'incertesa en la valoració de les restes abans de ser exhumades.

Protecció: Legal
Observacions protecció: Decret Arquitectura Militar (22.04.1949)
Número inventari: IPAC - CA Rubí 26
Generalitat:

Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 018A00050
Autor de la fitxa: Juana Maria Huélamo - ARQUEOCIÈNCIA
Data de registre de la fitxa: dl., 13/11/2000 - 01:00

Descripció

A ponent de les runes de l'ermita de Sant Genis, que es troba a la part més ample d'un esperó, es localitzen les restes del primitiu castell de Rubí, a l'extrem de l'esperó. Està delimitat per la confluència dels torrents de Ximelis i del Palau que formen el torrent de Serrafossar. L'esperó està en disposició E-O i està format per dues terrasses on es localitzen les restes arquitectòniques. Els talls són quasi verticals a llevant i nord, pronunciat a l'O i suau a l'E. L'estructura arquitectònica correspon a una petita edificació (MORO, 1990). Ha aparegut ceràmica pentinada del segle IX i espatulada del segle X, a més d'altres ceràmiques dels segles XI, XII i inicis del segle XIII (MARGENAT, 1982a). També sembla que apareix material romà (MARGENAT, 1987). Sembla que es poden distingir tres èpoques arquitectòniques. La primera és de finals del segle X i primera meitat del s. XI. La segona va des de la meitat del segle XI fins a meitat del segle XII i la tercera des de la segona meitat del segle XII fins el segle XIII (MARGENAT, 1995).

Observacions:

La primavera del 1980 el GCMR va fer excavacions al castell de Sant Genis (MARGENAT, 1985). Fotografies 1 i 3 d'Eduard Sánchez, Arqueociència S.C. Actualment queden molt poques restes d'aquest antic castell i girebé no es poden apreciar però la vegetació les cobreix.

Història

Es possible que la primera menció sigui de l'any 986 "castro Rio Rubeo" en un discutit precepte carolingi (RUFÉ, 1984a; 1997a) La datació com a castell termenat és de l'any 994 on es fa un traspàs d'un molí. Amb seguretat trobem la data de 1002 en que el Papa Silvestre II confirma les possessions del monestir de Sant Cugat del Vallès (RUFÉ, 1984a; 1997a). De l'any 1017 és el primer senyor conegut: Seniofred de Riurubí (MARGENAT, 1987). El 1080 el feudatari del castell de Rubí, Ramon Seniofred fa testament i dona, entre altres llegats, a Sant Genis de Rubí, tres mancusos per arranjar-la (BENCOMO et alii, 1986). La família d'aquest personatge, probablement, va bastir l'ermita i devien ésser els propietaris del "Palatio" (el castell) que se cita en documents relacionats amb aquest lloc (SERRA, 1961; 1983) - tampoc es pot oblidar que el torrent que passa al peu es diu el Palau-. L'any 1234 es parla de Tricella o Turricella, al costat de Sant Genis (MARGENAT, 1988a). El segle XII el posseïa el vescomte de Cardona i l'infeudà a Guillem Guardia, i l'any 1247 el vengué a Pere de Sanmartí. Així s'anà transferint a les nobles famílies del Claramunt, Torrelles, Sentmenat, Oms, Moià i marquès de Barberà fins el seu propietari actual que és l'Ajuntament (RUFÉ, 1984a; 1997a). El segle XIII, el senyor Berenguer de Rubí va obtenir autorització del rei Jaume I, per a aixecar l'actual edificació del Castell de Rubí i s'abandona l'emplaçament del castell de Sant Genis (CASTELL, s.d.). L'existència del castell primitiu de Rubí va ser detectada per sondeigs de F. Margenat i Pere Bel, així com excavacions del Grup de Col·laboradors l'any 1980 (MORO, 1990).

Bibliografia

BENCOMO et alii (1986) BENCOMO, C.; BELTRAN, J.L.; GARCIA, C.; IBAÑEZ, D.; JORBA, A.; LÓPEZ, F.; MOLINERO, C.; OLLE, J.; PRIETO, A.; PUIG, R.M.; RUFÉ, M.A.; SANTIRSO, M.; YSAS, P. Aproximació a la Història de Rubí. Rubí, Ajuntament de Rubí.

BONET I GARÍ, Lluís (1983) Les Masies del Maresme. Barcelona, Montblanc-Martín C.E.C.

CARTA ARQUEOLÒGICA (1999) Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. Carta Arqueològica. Rubí (Vallès Occidental), Barcelona, Generalitat de Catalunya.

CASTELL ROCABRUNA, Natàlia (s.d.) Recorregut històric per la ciutat de Rubí, Rubí, El Castell - Ecomuseu Urbà, document mecanografiat.

MARGENAT, Francesc (1982a) "Notes històriques del Rubí medieval (ss. IX-XV)" Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 6, pp. 119-120, Rubí, Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí.

MARGENAT I RIBAS, Francesc (1985a) "Índex dels documents històrics de Rubí (s. XI)", Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 16, pp. 358-370. Rubí: Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí.

MARGENAT I RIBAS, Francesc (1987) "El Castell de Rubí". Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 24, p. 216-221. Rubí: Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí.

MARGENAT I RIBAS, Francesc (1988a) "Fortificacions antigues i medievals a l'entorn de Rubí". Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 29, p. 403-422. Rubí: Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí.

MARGENAT I RIBAS, Francesc (1995) "Rubí a l'època alt-medieval", Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 39, p. 297-308. Rubí: Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí.

MERINO, Joan Miquel (1982) "Sant Pere de Rubí a través de la documentació antiga dels segles X, XI, XII i XIII", Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 6, pp. 114-118, Rubí, Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí.

MORO I GARCÍA, Antonio (1990) Catàleg de restes arqueològiques i zones d'interès geològic del terme municipal de Rubí, Rubí, document mecanografiat, Centre d'Estudis Rubinencs - Ajuntament de Rubí.

PLA ESPECIAL (s.d.). Pla Especial i Catàleg del Patrimoni Arquitectònic de Rubí. Document mecanografiat.

PRAT, Josep (1999) "Rubí. Passat, present i futur d'una ciutat jove i dinàmica" Rubí. Guia Local. Pp. 6-10, Ed. Hermes Comunicacions S.A..

RUFÉ I MAJÓ, Miquel (1984a) Les masies de Rubí i la seva gent. Patronat del Museu-Biblioteca de Rubí.

RUFÉ I MAJÓ, Miquel (1997a) Les masies de Rubí i la seva gent. Rubí, Rubricata. El setmanari de Rubí. Caixa de Terrassa.

SERRA I ROSELLÓ, Josep (1961) Ermites del Vallès. Barcelona: Arxiu Bibliogràfic Excursionista de la Unió Excursionista de Catalunya (Barcelona, Ed. Rafael Dalmau.

SERRA I ROSELLÓ, Josep (1983) Ermites del Vallès. Sant Cugat del Vallès: ER. Edicions Catalanes.

VILALTA, Jordi (1983) "Sant Genís: la mort d'una ermita mil·lenària", Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí, Núm. 10, pp. 187-190. Rubí: Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí.

